

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ»

(для магістрів)

Київ-2018

Підготовлено доцентом кафедри філософії та політології В.Г.Пугач

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології

(протокол № 8 від 22 березня 2018 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук МАУП (протокол №8 від 29 березня 2018 р.)

Пугач В.Г. Навчальна програма дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування» (для магістрів). – К.: МАУП, 2018. – 21с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування», питання для самоконтролю, а також перелік літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

Пояснювальна записка

Політичний аналіз та прогнозування посідає особливе місце у політичній науці, оскільки має справу, переважно, з реальною політикою й інформацією. Відтак політичний аналіз і прогноз постає як відносно самостійна актуальна складова політичного знання, котра відрізняється від теоретичних соціально-політичних досліджень, втім щільно пов'язана з останніми теоретико-методологічною базою. Необхідність вивчення основ політичного аналізу та прогнозування зумовлена низкою важливих обставин, зокрема, науковою потребою отримання нових знань про політичну реальність, необхідністю розвивати навички опрацювання поточної політичної інформації, аналітично оцінювати поточні події, прогнозувати майбутнє. Тож, основна **мета** курсу «Політичний аналіз і прогнозування» полягає у формуванні необхідних теоретичних знань, практичних вмінь та аналітичних навичок у сфері політичного аналізу та прогнозування; орієнтація студентів на професійне розв'язання політичних проблем, які постають перед українською державою та суспільством; ознайомлення студентів з основними категоріями, теоретичними підходами, методами, що використовуються у політичному аналізі та прогнозуванні.

Завдання курсу наступні:

- сформулювати знання про рівні дослідження та предметний зміст політичного аналізу та прогнозування;
- ознайомити з основними групами проблем, розв'язанням яких займається політичний аналіз;
- систематизувати знання про методи та техніки політичного аналізу та прогнозування;
- оволодіння практичними навичками дослідження в сфері політичного аналізу та прогнозування;

- вироблення критичного науково-орієнтованого мислення.

Для досягнення поставлених цілей та виконання завдань необхідно

знати:

- структуру політичного аналізу, його специфіку, методику проведення й основні вимоги;
- принципи, методи, основні етапи політичного прогнозування;
- способи верифікації політичних прогнозів;
- специфіку сценарної методології політичного прогнозування;
- сфери найбільш ефективного застосування методів політичного аналізу та прогнозування;
- критерії оцінки інформації у політичній аналітиці.
- основні алгоритми моделювання політичних процесів.

вміти:

- на основі політичного аналізу оцінювати політичну дійсність;
- оцінювати ступені надійності інформації, розрізняти профільну та фонову інформацію;
- володіти методами аналізу документів;
- володіти технікою сценарного прогнозу та складати інші види прогнозу;
- складати аналітичні документи.

Вивчення дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування» передбачає самостійну роботу студентів, в ході якої вони не лише оволодівають навчальним матеріалом, але й набувають додаткових знань з даного курсу, підвищують рівень своїх фахових та дослідницьких вмінь й навичок. Самостійна робота студентів сфокусована на пошуку та опрацюванні нової літератури з конкретної теми, написання контрольних робіт, а також виконання певних завдань прикладного характеру.

В результаті вивчення дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування» студент отримує комплекс знань, як теоретичного, так і прикладного характеру, набуває навички орієнтування в сучасних політичних процесах різного масштабу й складності.

Модулі дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування»:

Модуль 1. Політичний аналіз і прогнозування як навчальна дисципліна.

Модуль 2. Політичний аналіз

Модуль 3. Політичне прогнозування та моделювання

Міжпредметні зв'язки. Вивчення дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування» щільно пов'язаний з проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідне студенту для успішного вивчення курсу. Зокрема, простежується зв'язок з такими курсами, як «Загальна теорія політики», «Практична політологія», «Історія політичної думки», «Порівняльна політологія».

Тематичний план дисципліни

«Політичний аналіз і прогнозування»

Назва модуля і теми	
МОДУЛЬ 1. Політичний аналіз і прогнозування як навчальна дисципліна	
1	Політичний аналіз і прогнозування: теоретико-методологічні засади
2	Специфіка пізнання політичних явищ
3	Інформаційне забезпечення політичного аналізу та прогнозування
МОДУЛЬ 2. Політичний аналіз	
4	Статистичні методи у політичному аналізі
5	Методи аналізу документів
6	Політичні події та ситуації як об'єкти політичного аналізу
7	Аналіз політичних ризиків
8	Продукти аналітичної діяльності
МОДУЛЬ 3 Політичне прогнозування та моделювання	
9	Види політичного прогнозування
10	Сценарна методологія політичного прогнозування
11	Політичне моделювання
<i>Разом годин: 144</i>	

ЗМІСТ

дисципліни «Політичний аналіз і прогнозування»

Модуль 1.

Політичний аналіз і прогнозування як навчальна дисципліна

Тема 1 Політичний аналіз і прогнозування: теоретико-методологічні засади

Поняття «політичний аналіз». Історія виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз». Міфологія як рання форма прогнозу. Прогностичний потенціал утопій. Футурологія та прогнозування. Основні фактори генезису політичного аналізу та прогнозування у 60-70-х рр. ХХ ст. Парадигми політичної науки як складова теоретико-методологічної бази політичного аналізу та прогнозування. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування. Теоретичний та практичний рівні політичного аналізу. Специфіка застосування методів природничих наук у політичному аналізі та прогнозуванні. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.

Література: [1; 2; 3; 4; 5;12;19; 23]

Тема 2. Специфіка пізнання політичних явищ

Особливості суб'єкта та об'єкта політичного аналізу і прогнозування. Проблемно-політична ситуація як об'єкт політичного аналізу. Структура проблемно-політичної ситуації. Співвідношення категорій «політична ситуація» та «політична подія». Пізнавальні проблеми. Конкретні проблеми політичних акторів. Проблеми суспільного життя. Функції та принципи політичної аналітики. Принципи політичного прогнозування. Взаємозв'язок політичного аналізу та політичного прогнозу. Проблеми достовірності політичного знання.

Література: [1; 2; 3; 4; 5;12; 14; 16;18]

Тема 3. Інформаційне забезпечення політичного аналізу та прогнозування

«Дані», «інформація», «факти», «інтерпретація»: розрізнення понять. Ступені надійності інформації: абсолютно достовірна та ймовірно достовірна. Способи підвищення ймовірно достовірної інформації. Повнота інформації: часткова й комплексна. Первинна та вторинна (похідна) інформація. Профільна та фоновна інформація: проблема відокремлення. Поняття «дезінформація». Чутки як вид інформаційних матеріалів.

Джерела інформації. Характеристика документальних джерел інформації. Опитування та спостереження як джерела інформації. Етапи інформаційно-аналітичної роботи. Збір інформації та створення основного інформаційного масиву. Поняття «база даних». Аналітичне вивчення змісту інформації. Інтерпретація та оцінка даних.

Література: [1; 2; 5;11; 23;24]

Модуль 2.

Політичний аналіз

Тема 4. Статистичні методи у політичному аналізі

Статистичний підхід як основа методів Data Mining («розкопка даних»). Поняття «помилка» у статистичних дослідженнях. Типові завдання, що вирішуються за допомогою статистичного підходу у політичному аналізі. Дисперсійний аналіз. Критерій Фішера (F-критерій). Кластер-аналіз: основні сфери застосування. Факторний аналіз. Поняття «фактор». Задачі, що розв'язуються за допомогою факторного аналізу.

Література: [1;5; 4; 28; 39]

Тема 5. Методи аналізу документів

Поняття «документ». Документ як джерело політичних досліджень. Традиційний метод аналізу документів. Проблема справжності документу. Надійність інформації, що міститься у документі. Проблема розмежування фактів та тлумачення фактів, що міститься у документі. Аналіз контексту документа. Алгоритм традиційного методу аналізу документів.

Контент-аналіз. Поняття «контент-аналіз». Особливості контент-аналізу. 17 цілей контент-аналізу за Б.Берельсоном. Підготовчий етап у проведенні контент-аналізу. Типові одиниці аналізу (поняття, теми, політична ситуація або подія). Одиниці підрахунку у контент-аналізі. Основні складові методики проведення контент-аналізу.

Література: [1; 2; 13;14; 23]

Тема 6. Політичні події та ситуації як об'єкти політичного аналізу

Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність. Інформаційна база івент-аналізу. Створення «даних про події» (Event Data): основні складові. Формат представлення події Е.Азара. Процес кодування даних. Кодова система івент-аналізу WEIS Ч.Маклеланда. Шкала трансформації значення кодів в інтервальні величини Гольдштейна.

Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON). Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON).

Методологічна основа ситуаційного аналізу (аналізу політичних ситуацій). Політична ситуація: поняття, структура. Основні стадії ситуаційного аналізу. Особливості SWOT-аналізу.

Література: [1; 5; 10; 14; 23; 25; 28]

Тема 7. Аналіз політичних ризиків

Основні підходи до визначення поняття «ризик». Невизначеність як суттєва складова ризику: основні характеристики. Поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці. Історія дослідження політичного ризику: характеристика основних етапів. Рівні дослідження ризику: мегаризик. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик. Основні фактори ризику. Основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані. Методи дослідження ризиків. Методи «старих знайомих» (Old Hands), «великих турів» (Grand Tours). Організації, що спеціалізуються в галузі ризику. Основні продукти компаній BERI S.A., PRS Group, групи компаній Control Risks Group, компанії Euromoney Country risk ratings.

Література: [2; 8; 14; 32]

Тема 8. Продукти аналітичної діяльності

Основні принципи складання аналітичних документів. Аналітична записка: структурні складові. Реферат: алгоритм написання. Основні види рефератів. Особливості виступу. Характерні особливості доповіді. Типи доповідей. Наукова стаття: поняття, функції. Структура наукової статті. Основні вимоги до наукової статті. Види статей. Аналітичний звіт: структурні складові. Характерні особливості анотованого звіту. Специфіка проміжного звіту. Складові завершального звіту. Програма: поняття, специфіка, структура. Презентація результатів аналітичної діяльності. Способи презентації. Технології презентації.

Література: [2; 5; 23; 37]

Модуль 3.

Політичне прогнозування та моделювання

Тема 9. Види політичних прогнозів

Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза. Інструментарій прогнозування. Функції прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів. Проблема типологізації політичних прогнозів. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники. Типологія політичних прогнозів за часовими параметрами. Внутрішньополітичне прогнозування. Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування. Зовнішньополітичне прогнозування. Способи верифікації політичних прогнозів.

Література: [1; 2; 3; 4; 7; 10; 18; 23; 26;]

Тема 10. Сценарна методологія політичного прогнозування

Поняття «сценарій»: основні методологічні підходи до визначення. Побудова сценарію як метод узгодження прогнозів. Основні види підсумкового сценарію. Характерні особливості сценарію-есе. Аналітичний сценарій: характерні риси. Специфіка формалізованого сценарію. Дедуктивний та індуктивний методи як методи сценарного прогнозування. Дедуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу. Індуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу. Переваги та недоліки дедуктивного та індуктивного підходів. Сутність, особливості та основні етапи методу «прогнозування альтернативних варіантів рельєфного майбутнього». Роль сценарного методу в процесі прийняття політичних рішень.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 7; 23; 31;]

Тема 11. Політичне моделювання

Поняття «модель» та «моделювання». Функції моделювання. Сутність політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф.А.Шродтом. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т.Сааті. Основні типи моделей. Змістовні моделі політичної системи Г.Алмонда та Д.Істона. Модель аналізу політичних ризиків Г.Кнудсена. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С.Ліпсета. Модель розподілу голосів Е.Даунса. Методи комп'ютерного моделювання: характеристика, сфери застосування.

Література: [3; 4; 5; 23; 33; 36]

ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота є важливою складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів. Метою контрольної роботи є поглиблення та систематизація здобутих в ході вивчення курсу набутих знань, формування вмінь та навичок самостійного опрацювання навчальної й спеціалізованої літератури. Вибір теми контрольної роботи студент здійснює самостійно.

Контрольна робота повинна відповідати наступним вимогам: обсяг – не менше 15 – ти сторінок тексту (комп'ютерний набір – 14 кегель, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Усі сторінки пронумеровані, окрім титульної. Структура контрольної роботи повинна мати наступні складові: 1) зміст (зазначені теми та сторінки); 2) вступ (викладені актуальність теми, предмет

та методи дослідження, мета і завдання); 3) основні розділи; 4) висновки (виклад власної думки щодо вирішення зазначеної проблеми в роботі); 5) список використаної літератури (не менше 10 джерел).

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Значення інформації у політичній аналітиці.
2. Історія виникнення та розвитку політичної аналітики.
3. Політична аналітика: функції, принципи.
4. Співвідношення політичного аналізу та політичного прогнозування.
5. Операціоналізація змінних та гіпотез у політичному аналізі.
6. Гіпотеза: поняття, вимоги до формулювання, критерії оцінки.
7. Критерії оцінки інформації у політичній аналітиці.
8. Контент-аналіз та традиційний метод аналізу документів: порівняльна характеристика.
9. Підготуйте аналітичну записку.
10. Особливості футурологічних концепцій 60-початку 70-х рр. ХХ ст.
11. Експертиза як спосіб пізнання політики.
12. Принципи політичного прогнозування.
13. Основні категорії політичного прогнозування.
14. Особливості пошукових прогнозів.
15. Методи політичного прогнозування.
16. Критерії ефективності політичного прогнозування.
17. Синергетика як принцип забезпечення достовірності прогнозу.
18. Імітаційні моделі: характерні особливості.
19. Метод івент-аналіз: характеристика, сфера застосування.
20. Основні продукти аналітичної діяльності: загальна характеристика.

Питання для самоконтролю

1. Поняття «політичний аналіз».
2. Поняття «політичний прогноз».
3. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування.
4. Проблемно-політична ситуація як об'єкт політичного аналізу.
5. Функції та принципи політичної аналітики.
6. Принципи політичного прогнозування.
7. Проблеми достовірності політичного знання.
8. «Дані», «інформація», «факти», «інтерпретація»: розрізнення понять.
9. Первинна та вторинна (похідна) інформація.
10. Профільна та фонові інформація: проблема відокремлення.
11. Джерела інформації.
12. Етапи інформаційно-аналітичної роботи.
13. Поняття «база даних».
14. Статистичний підхід як основа методів Data Mining («розкопка даних»).
15. Кластер-аналіз: основні сфери застосування.
16. Поняття «документ».
17. Традиційний метод аналізу документів.
18. Контент-аналіз.
19. Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.
20. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу
21. Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу
22. Особливості SWOT-аналізу.
23. Політична ситуація: поняття, структура.
24. Основні підходи до визначення поняття «ризик».

25. Поняття «політичний ризик».
26. Методи дослідження ризиків.
27. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик.
28. Основні принципи складання аналітичних документів.
29. Аналітична записка: структурні складові.
30. Реферат: алгоритм написання.
31. Наукова стаття: поняття, функції, структура.
32. Аналітичний звіт: структурні складові.
33. Способи презентації результатів аналітичної діяльності.
34. Основні способи прогнозування.
35. Інструментарій прогнозування.
36. Основні етапи розробки прогнозів.
37. Проблема типологізації політичних прогнозів.
38. Внутрішньополітичне прогнозування.
39. Зовнішньополітичне прогнозування.
40. Поняття «сценарій».
41. Основні види підсумкового сценарію.
42. Дедуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу.
43. Індуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу.
44. Поняття «модель» та «моделювання».
45. Сутність політичного моделювання.
46. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф.А.Шродтом.
47. Основні типи моделей.
48. Місце та роль аналітики у державному управлінні.
49. Об'єкт, предмет політичного прогнозування.
50. Способи верифікації політичних прогнозів
51. Аналіз ситуації: поняття та класифікація ситуацій
52. Якісні методи політичного аналізу: загальна характеристика
53. Сутність компаративістського політичного аналізу

54. Загальне правило прогнозу
55. Сутність імітаційного моделювання
56. Мета і завдання політичного аналізу
57. Сутність принципу системності політичного прогнозування
58. Методи збору інформації
59. Сутність методу «Делфі»
60. Сутність системного аналізу: основні характеристики системності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование: учеб. пособие / А.С. Ахременко. – М.: Гардарики, 2006. – 333 с.
2. Баронін А.С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: Курс лекцій. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. – 128 с.
3. Горбатенко В.П., Бутовська І.О. Політичне прогнозування: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2005. – 152 с.
4. Коваленко А.О. Політичний аналіз, прогнозування / А.О. Коваленко. – К.: Науковий світ, 2002. – 201 с.
5. Сурмин Ю.П., Бидзюра І.П. Аналитическая деятельность: теория, методы, инструменты: учеб. для студ. высш. учеб. завед. – К.: «Освита Украины» 2012. – 494 с.

додаткова

6. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: Зб. документів і матеріалів / Національна академія державного управління при Президентові України. Центр дослідження адміністративної реформи / О.І. Кілієвич (уклад.), В.В.Тертичка (уклад.). – К.: К.І.С., 2004. – 210 с.
7. Андрусів В.В. Прогноз в політиці: розуміння, предмет, методична база // В.В. Андрусів // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. – С. 2-9. [Електронний ресурс]- [Режим доступу]: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>
8. Браун М.П. Посібник з аналізу державної політики / М.П. Браун; Пер. з англ.. – К.: Основи, 2000. – 243 с.

9. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество: Опыт социального прогнозирования / Д.Белл; пер. с англ. / под ред. В.Л.Иноземцева. – Изд. 2-ое, испр. и доп. – М.: Academia, 2004. – 788 с.
10. Валевський О.Л. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. / О.Л. Валевський, Ю.Г. Кальниш, В.А.Рибкало, Ю.П. Сурмін, С.О. Телешун. – К.: Міленіум, 2003. – 227 с.
11. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. Посіб. / В.М. Варенко. – К.: Університет «Україна», 2014. - 417 с.
12. Ващенко К.О. Передумови становлення політичної аналітики і прогнозування // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць / Гол. ред.. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2011. – Випуск 43(1). – С. 470-476.
13. Веймер Д.Л., Вайнінг Е.Р. Аналіз політики: концепції, практика / Пер. з англ. І.Дзюби, А.Олійника; наук. ред.. О.Кілієвич. – К.: Основи, 1998. – 654 с.
14. Вступ до політичної аналітики / С.О.Телешун, О.Р. Титаренко, І.В. Рейтерович, С.І. Вировий. – К.: Вид-во НАДУ, 2006. – 220 с.
15. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б.Гогвуд, Л.Ганн; Пер. з англ. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 396 с.
16. Дегтярев А.А. Политический анализ как прикладная дисциплина: предметное поле и направление разработки // Политические исследования. – 2004. - №1. –С. 154-168.
17. Зінченко В. Феномен утопії в суспільно-історичній практиці // Людина і політика. – 2004. - №2. – С. 98-104.
18. Лисенко Ю.В. Теоретичні основи політичного прогнозування/ Ю.В.Лисенко // Нова парадигма. – 2015. – Випуск 126. – С. 150-159
19. Лясота Л.І. Проблеми інституціоналізації прикладного політичного аналізу та прогнозування у сучасному українському суспільстві / Л.І. Лясота // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. – К.: Національний

- інститут стратегічних досліджень, 2006. – С. 2-9. [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>
20. Неліпа Д.В. Системний аналіз в політології [текст] підручник / Д.В. Неліпа. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 304 с.
21. Оборський О. Сучасне політичне прогнозування: горизонти передбачуваності в контексті наростаючого хаосу / О.Оборський // Політологічний вісник. Зб. наук. праць. – К.: «ІНТАС», 2007. – Вип.29. – С.293-309.
22. Петренко І.І. Типи, функції, інструментарій та принципи експертно-аналітичної діяльності [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: rmn.knu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Petrenko2.pdf
23. Политический анализ и прогнозирование. Учебное пособие. Стандарт третьего поколения. Для бакалавров / Под ред. В.Семенова, В.Колесникова. – СПб.: Питер, 2014. – 432 с.
24. Почепцов Г.Г. Информация и дезинформация. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2001. – 256 с.
25. Приходько В. Базові засади аналізу політичної ситуації // Політичний менеджмент. – 2006. - №3. – С. 105-113.
26. Ржевська Н. Політичне та стратегічне прогнозування: суть і ознаки/Н.Ржевська // Політичний менеджмент. – 2011. – 36. – С. 37-42.
27. Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики: загальне й особливе // Політичний менеджмент. – 2009. - №6. – С. 36-47.
28. Рубанов В.В. Теорія та методологія політичної аналітики : монографія / В.В. Рубанов; Харк. Нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. – 234 с.
29. Рубанов В.В. Політичний аналітик і політичний експерт – самодостатні суб'єкти професійної експертно-аналітичної діяльності [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8387/Rubanov%20Ideya%20ia%20diya%202017.pdf

- 30.Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем / Т.Саати. – М.: Радио и связь, 1993. – 320 с.
- 31.Сало І.С. Сценаріотехніка в прогнозуванні / І.С. Сало // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. – С. 30-37. [Електронний ресурс]- [Режим доступу]: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>
- 32.Соколов А. Политический риск от теории к практике / А. Соколов. – М.: Поколение, 2009. – 114 с.
- 33.Ткачук В. Моделювання як метод аналізу політичних процесів / В.Ткачук // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2000. – Вип. 2. – С. 10-15.
- 34.Тоффлер Э. Шок будущего / Пер. с англ. / Э.Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.
- 35.Шубін С. Політичний маркетинговий аналіз як метод дослідження політичних процесів [Текст] / С.Шубін // Політичний менеджмент. – 2005. - №2. – С. 127-137.
- 36.Яцина Ю.О., Кудінов І.О. Кластерне моделювання в політичному аналізі // Молодий вчений. – 2015. - №7 (22). Частина 2. – С. 130-134.
- 37.Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ.. С.Соколик. Наук. ред.. пер. О.Кілієвич. – К.: «К.І.С.», 2003. – 130 с. [Електронний ресурс] - [Режим доступу]: www.uapa-csar.org.ua/t-2003-2.htm
- 38.Dunn W. Public Policy Analysis :An Intruduction. 3rd edition /W.Dunn.- Pearson Education Inc., 2004. – 510p.
- 39.Nay C. Political Analysis. A Critical Introduction. Palgrave 2002
- 40.Hogwood B., Gunn L. Policy Analysis for the Real World. Oxford 1984
- 41.Sheplse K.A., Bonchek M.S. Analyzing Politics. N. Y. 1997

42. Radin Beryl A. Policy Analysis Reaches Midlife / Beryl A. Radin // Central European Journal of Public Policy. – June 2013. – Vol. 7, №1. – P. 8-27.